

Õpirändeprojekti eesmärkide ja vajaduste sõnastamine

Halliki Harro-Loit, Juta Jaani, Jaanika Piksööt

Uuringu ERASMUS + programmi KA1 taust

- 2014. aastal alustati ERASMUS+ programmi raames üldhariduskooli õpetajate õpirände rahastamisega, taotlejaks oli KOOL.
- 2016. aastal viidi *School Education Transnational Cooperation Project* (TCA) õpirände efektiivsuse uuring, osales 23 kooli ja 112 õpetajat - 24 õpirändes osalenud õpetajat (s.h 8 töövarju)

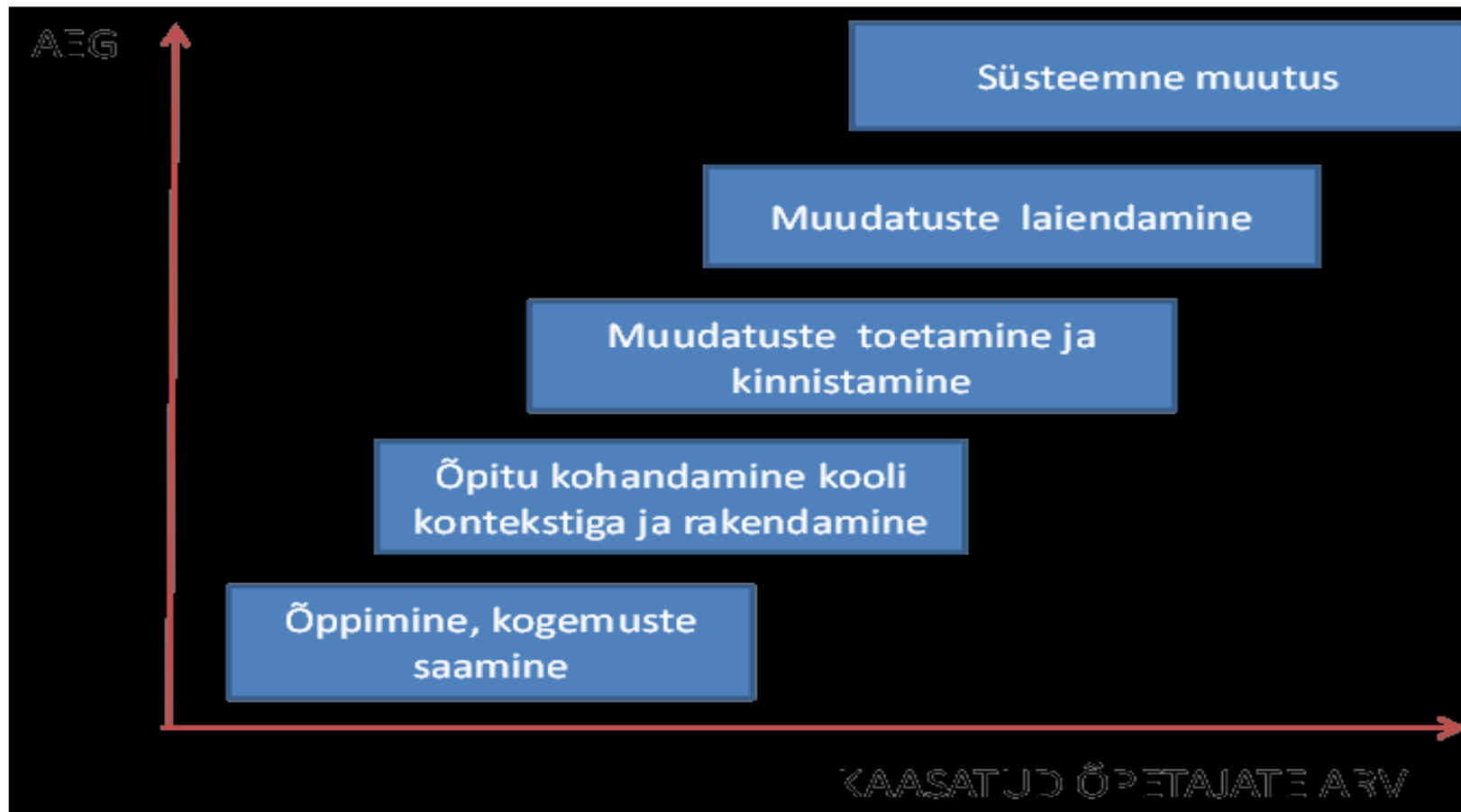
Õpirändes osalenud õpetajad

		n	%
Roll koolis	Kooli direktor	6	5.4
	Õppejuht, õppealajuhataja	2	1.8
	Õpetaja	96	85.7
	Muu (psühholoog, projektijuht, raamatukoguhoidja vm)	8	7.1
Õpetatavad ained	Eesti keel, kirjandus	21	21.9
	Võõrkeeled	41	42.7
	Matemaatika	22	22.9
	Loodusained	34	35.4
	Sotsiaalsained	16	16.7
	Kunstiained	15	15.6
	Teised (kehaline kasvatus, tehnoloogia jt)	12	12.5
Õpetamise kogemused	Alla 5 aasta	14	12.5
	5-15 aastat	48	42.9
	16-25 aastat	28	25.0
	Üle 25 aasta	22	19.6
Eelnevad kogemused	Osalenud Eesti-välisel õpirändel ka varem	54	48.2
	Ei ole osalenud	58	51.8

Mis on sisuliselt õpirändes muutunud?

- Kooli arenduses (*school improvement*) loob innovatsiooni **õpetamise uurimine ja parimate praktikate rakendamine**, mis omakorda toetub võrgustiku kasutamisele, eneserefleksioonile ja pidevale õppimisele (Hopkins jt, 2014).
- Kuna iga kool on **unikaalne** (suurus, õpilaste-õpetajate poolest, sots maj tingimused, asukoht, kultuur jne), asub ta ka **erineval arenguastmel** (Hallinger & Heck, 2011). St et kooli arenguvajaduste kaardistamiseks on vaja koguda pidevalt andmeid (tegevused, tulemused, probleemid), samuti koolisiseste õppimisvõimaluste kohta (Earl & Lee, 1998).

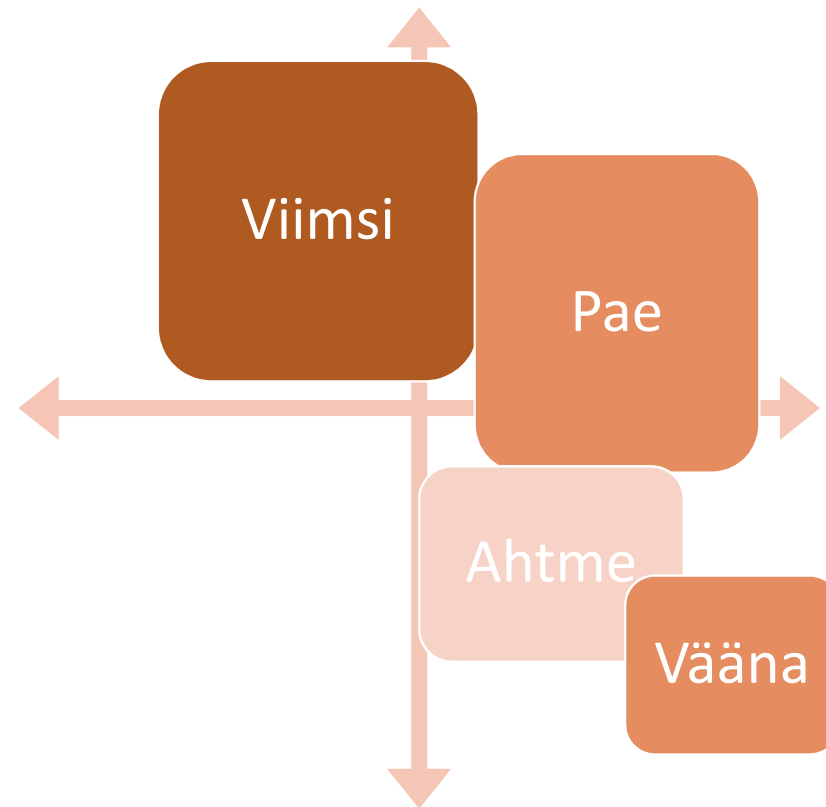
Arenguastmed aja (Y) ja kaasatud õpetajad(x)

Pikem ajaline perspektiiv

- **Käo Kool:** Oluline on **järjepidevus** ja õigete valikute tegemine. Ei ole mõtet ainult käia, vaid kui oleme juba midagi saanud, siis on vaja rahulikult maha istuda ja mõelda, **kuidas seda rakendada** või mida sellega teha. Ei saa nii, et üks projekt lõppeb ja kohe algab teine. **Ei ole kasu sellest, kui käid ja õpid, aga pärast tegutsed samamoodi edasi.** Peab võtma aega seedimiseks ja **elluviimiseks.**

Koolid on erinevate vajadustega – arengu erinevates faasides:
kooli eelnevad kogemused & õpetajate hulk, kes on käinud
õperändes; fookuse selgus

Asukoht kooli arengu teel

- **Pikk kogemus ja uued väljakutsed:** Meil on koolis mõned asjad, mis töötavad väga hästi, *pikk traditsioon*, ei hakkaks midagi uut leiutama, küll aga võiks midagi edasi arendada või *laiendada programmi kasutavate õpetajate hulka*.
- Samas on kõige efektiivsema, õpirände vormi organiseerimine kõige raskem ja töömahukam, *kuna sobiva partneri leidmine võtab palju aega ning võetakse ka endale sellega lisakohustusi, nt partnerkooli küllakutsumine, lahtiste tundide andmine*. Samal ajal kui *kõige vähem efektiivse, kursuse organiseerimine kõige lihtsam ja kiirem*. Osalejate jaoks on kõige suuremaks väljakutseks ise võõras klassis õpetamine, samas annab see kogemuse ja kindluse edaspidiseks (Pae Gümnaasium)

Õpetajate ja kooli vajaduste sidumine ja sellest tulenev projekti FOOKUSE leidmine

Mis on kooli arenegu eesmärgid?

- Õpetajate individuaalsed arengueesmärgid?

Kuidas kool teab, milline on olukord?

- Sisendandmed õpetajatelt
- Sisendandmed KOOLI vajaduste kohta

Kuidas ERASMUS + programmi abil õppida?

- Kontaktide võrgustik
- Info kursuste sisu kohta

Kuidas kool saab teada oma arenguvajaduse – *süsteemne ja pidev monitooring*

- *Koolis on välja töötatud **karjäärimudel inimeste arenguperspektiivi nägemiseks**, õpetaja võib olla organisatsioonis kasulik veel millegagi, nt projektijuht, haridustehnoloog, arendusjuht, keelekümluse koordinaator - koolis on palju võimalusi, millega peale tundide andmist tegeleda, seda finantseeritakse.*
- ***Arenguvestluse õpetajatega** viis aastaid läbi ainesektsiooni juhataja (kolleeg-kolleegiga), aga õpetajad tahtsid suhelda ka juhtkonnaga ning nüüd on juhtkonna vahel ära jagatud, **kes milliste õpetajatega vestleb ning 3aastase tsükli jooksul** jõuab juhtkond kõikide õpetajatega läbi rääkida. **Arendusjuhi ülesandeks peaks olema ka õpetajatega vestlemine ning nende arengu jälgimine ja toetamine. Direktori ülesandeks on ka keelekümlusõpetajate tundide külastamine**, sel veerandil nt kõikide 6. klassides toimuvate tundide külastus, järgmisel veerandil kõikide 7. kl, et tekiks tervikpilt, mida õpetajatega jagada – üldine pilt, keele areng, õpetajate ja õpilaste tegevus.*

(Pae Gümnaasium)

Kooli ja õpetajate vajaduste sünteesimise võimalused *suures koolis*

- *Määrame läbiva teema, millele ootame siis konkreetseid pakkumisi õpetajatelt, seda enam saab muutus tuge. **Anname laiema teema, õpetajal on valida, mis sinna sobitub.** Projekti kirjutamise algfaasis kutsutakse inimesi, sh õpetajaid, kellel on mõtteid, kaasa ja moodustub meeskond (optimaalselt 4-5 võtmeisikut, et projekti tulemus oleks mõjusam). Meeskond loob projekti taotluse ning kui projekt saab rahastuse, laiendatakse osalejate ringi (Viimsi kool)*

Kooli arenguvajaduste väljaselgitamine: **hea kommunikatsioon**

- *Kui projekti eesmärk ei ole **lõpuni läbi mõeldud**, arutatud, ehk isegi **vaieldud, miks seda tehakse**, siis projekt ebaõnnestubki. Lihtsam ja ajasäästlikum on projekti põhjalikult läbi arutada, **sh konstruktiivselt kritiseerida ning arvamusi arvesse võtta**, kui hiljem hakata õpetajaid projekti läbiviimisel motiveerima. (Vääna mõisakooli juht)*
- *Õpetajad on kolleegidega läbi teinud kursustel õpitut, **kasutavad õpitut ise ja annavad nii ideid ka kolleegidele. Me ainult ei mõtle, vaid hakkame kohe ka proovima.** (Vääna Mõiskoolis mobiilsusprogrammis mitteosalenud õpetaja)*

Tasub läbi mõelda kooli üldine avatus

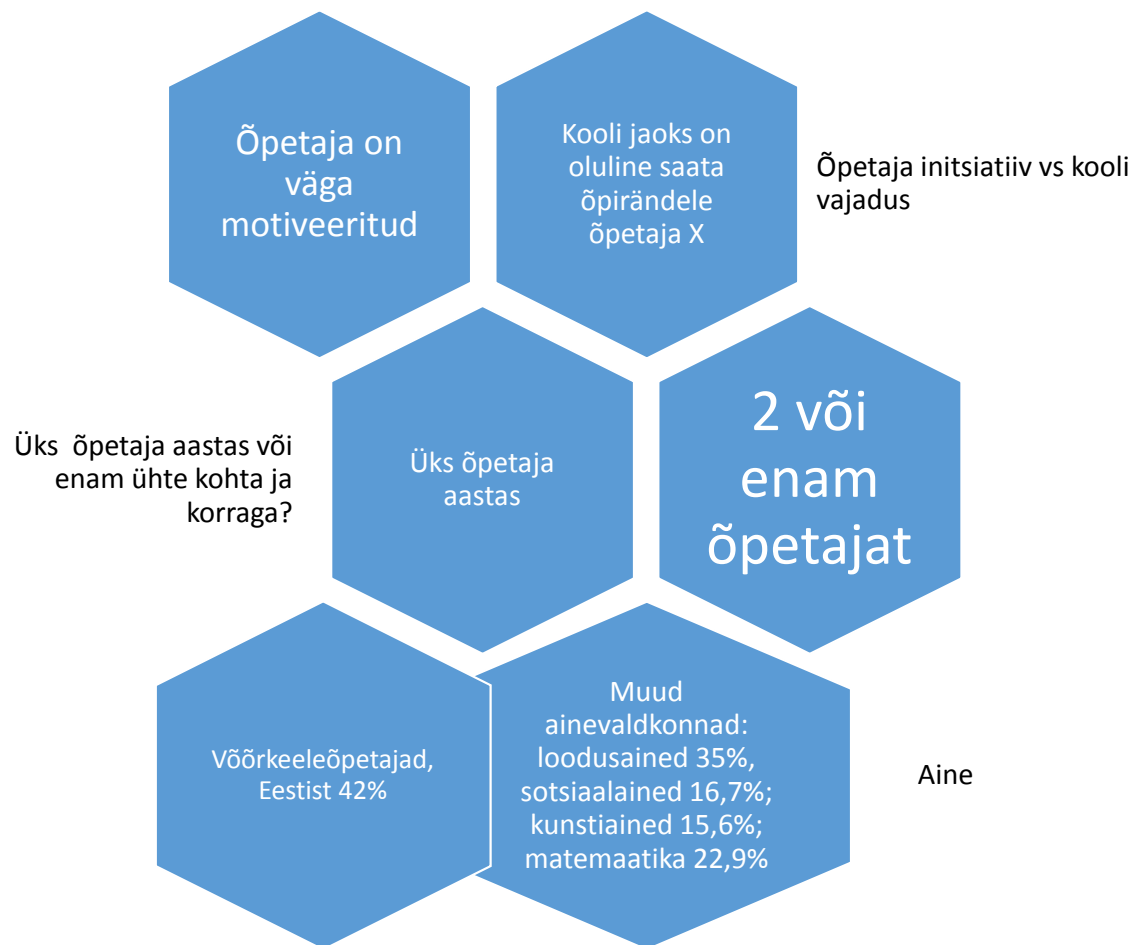
- *Kõik meie kooli õpetajad teadvustavad täna, et keelekümblus on üks meie kooli tugevamaid külgi, **toimub õpetajalt-õpetajale koolitus, kus meie õpetajatest on saanud koolitajad**, kes on läbinud koolitajate koolituse.*
- ***Kord kuus toimub LAK (lõimitud aine- ja keeleõppe) -õppe nädal koolis**, mille raames on nii vanematel kui õpetajatel võimalus külastada tunde. Eriti palju on see kasutusel varajase keelekümbluse korral – esimese klassi laps ei oska keelt ja vanematel on mure, hirm, kas ta üldse saab sellega hakkama. Koolivaheajal toimub LAK-õppe konverents.*

(Pae Gümnaasium)

Mida avatus pikas perspektiivis annab koolile?

- Õpirändes osalemine annab *kontakte* edaspidiste koolituste korraldamiseks, aga muutis *õpetajad avatumaks väljaspool enda kooli toimuvale, rahvusvahelisemaks*, mitmekesistas koolituste pagasit, tulevikus *loevad ehk isegi artikleid muus keeles*. Projekt on andnud metoodika ja ka *kohustanud vaatama sisu terviklikult (miks me teeme?)* – eesmärgi püstitusest kuni uuenduste juurutamiseni. (Vääna kooli juht)

KES lähevad dilemmad

KES lähevad?

- Pakume õpetajatele võimalusi erinevatel koolitustel osalemiseks. Kõigil õpetajatel on **võrdsed võimalused erinevatel koolitustel osaleda, kuid nad peavad näitama, et nad ka ise panustavad** ja pingutavad, nt õpivad ise keelt. Õpirändes osalenud õpetajate valikul **oli oluline kriteerium õpetamise kvaliteet, millised on õpilaste tulemused** külastatud tundide ja vanemate poolt antud tagasiside, õpetajate eneseanalüüsi põhjal. Õpetaja läheb õpirändele esindama oma kooli, koolist peab jääma hea mulje. (Pae kool)
- Projekti ideede tutvustamise järel osalesid need õpetajad, kes selle vastu huvi tundsid, **sest kui õpetaja ei ole valmis, siis ei saa teda sundida**. Osadel õpetajatel, keda olen innustanud osalema, **on takistuseks keelebarjäär, mida aitaks üle saada, kui ka ühel koolitustel võiks osaleda kaks erinevat inimest, kes näevad koolitust erinevast vaatenurgast ning ka hiljem koolis suudavad ideed paremini ellu viia**. Innustasin õpetajaid keele oskamisega seotud hirmust üle saama ja need, **kes on käinud, on ka oma hirmust üle saanud ning räägib seda ka teistele**. Meil on inglise keele kursus õpetajatele, aga kõik õpetajad, kes vajaksid, siiski ei käi ka kursusel. (Vääna Mõisakool)
- Sel aastal oli tingimus, et varem ei ole õpirändes käinud ning tuli jälle 10 uut inimest juurde (Viimsi kool)

Planeerimisprotsessi olulised küsimused

